דאמר מר חטאת ואשם מנין ת"ל זבח. בפ' כל הפסולין (זבחים דף לו.) גבי נתכל ליום ולילה ובקונטרס פירש בגזיר בפ' ג' מיין (דף מה:) גבי חטאת גזיר ואשמו: **אבל היכא דחטאת לכפר ואשם להכשיר בעי תרי קרא.** והא דלא מבעיא לן תרי קראי לחטאת ואשם של מצורע בפרק כל הפסולין (זבחים דף לו.). אלא נפקא לן ממה קרא כולהו חטאות ואשמות דנתכלים ליום ולילה היינו היכא דלא משמינן להו מדין שאר חטאות ואשמות אבל הכא משמינן להו דשאר חטאות ואשמות לא בעו נסכים והני בעו נסכים: **אימא חטאת ואשם דנזיר.** חטאת ואשם דעלמא לא פרין אלא מהני משום דאית בהו מנחה וגם דמו לנדבה דנזירות נדבה היא:

איל בכלל היה ולמה יצא. דכתיב ביה מנחתו ונסכו וא"ת והא דרשינן ליה בפ"ק דזבחים (דף ח.) דא"ל דהתם וי"ו קדיש ועביל פירשתי בפ' המכלה (דף מד:): **חמור מן העיקר.** דמעשר גופיה לא בעי נסכים: **דמיית ומתני.** [פירש] בקונט' מבא נסכי איל ואומר אם איל הוא הרי נסכיו עמו ואם כבש הוא יהו נסכים כשיעור כבש [מ] בגין מוהב לו והשאר יהו נסכי נדבה שהרי מתנדב אדם נסכים בלא זבח ובפ"ק דחולין (דף כג.). הוסיף בקונטרס אע"ג דתנן בפרק המנחות והנסכים (נקמן דף קד.). אין מתנדב לוג [מ] שניים וחמשה אלא אלשה שיהו קרויין נסכי כבש או מרובה שקרויין נסכי איל או אשה הראויין לפר הכא כי האי גוונא בהדי אחריני קרבי והא דאמרינן לקמן בגמרא (דף קד.). דהיכא דאיתי חמשה אי אמרת אין קבע לנסכים משיך אדעתא מיניהו דמזו לאיל ומקריב ונדבת נדבה ופי' אם בקונטרס נדבת נדור וימכר ויפלו דמיו לשופרות או יקרב הוא עצמו ויעלהו עם שני לוגין אחרים ויקרב לנסכי תמיד דהני נמי לנבור משמע דאותו לוג חמישי אינו קרב עם אדעתא לא דמי להכא דאע"ג דאם כבש הוא אשה אבין מוהב לו והרביעי ניתוסף עליהם שאני הכא דהא אדעתא חזו לאיל בעצמה וא"ת והא תניא בסוף כל המדיר (זבחים דף לא.): [מ] יין כדברי רבי עקיבא לנסכים כדברי רבי טרפון לאשים והשתא לרבי עקיבא ניחא אלא לר' טרפון דאמר לאשים הא לא ידע מי מייתיהו נדבה דעבוד לאשים וי"ל דכי קאמר רבי טרפון בשתים אבל במשרש לנסכים מודה לנסכים ולענין המנחה מייתי שתי מנחות בשני כלים אחת של שני שעורים לאיל וד' לוגין שמן ואחת של שעורים אחד לכבש ושלשה לוגין שמן והויא חדא לחובתא ומידך נדבה ושתיהן אינן נקמלות דמתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום ואי אפשר לעבד כתרגן במתניתין [מ] אין מעבדין נסכי כבשים בנסכי פרים ואילים: **תלמוד לומר לשור האחד.** ושור בן יומו קרוי שור [מ] כדכתיב (ויקרא יז) שור או כשב או עז כי יולד: ונתן על האש אשר בתחת זבח השלמים מלמד כתי' תחת השלמים אלמא חטאת ואשם בכלל זבח הם: **פ"מ.** דנפקי מרוייהו לי' הדדי ניהו. כגון בגזיר דשייסב בשים לכפר אשם בגזיר טמא להכשירו לטמות גזירות שניה של טהרה וחטאת בגזיר טהור להכשירו בין ואגלגתא אבל מצורע דאין שייסב בשים כאחד: **אשם להכשירו.** לבא אל המתנה שהרי דמיו נותנים לבהונות: **וחטאת לכפר.** על שבעה דברים שהנעשים בשים עליהם כדאמרי' בערכין (מז.): **ומנחתם ונסכיהם.** בפרשת גזיר כתיב: **ואם כאיל יעשה וגו'.** סיפיה דקרא ועשה הכהן את מנחתו ואת נסכו: **אין.** שלמי גזיר: **בכלל.** שאר אלים: **פיה.** הטעונים נסכים כדכתיב בפרשת נסכים אם לאיל תעשה מנחה וגו': **נמה יצא.** דהדר כתי' באיל גזיר אם מנחתו ואת נסכו: **נהקיש אליו.** כל שאר קרבנות גזיר: **מה איל מיוחד.** שהוא אלמים ודרך אלמים לבא בנדר ונדבה: **אף כל בא בנדר ונדבה.** יצאו חטאת ואשם: [ד] אמר מר עולה זו עולת מצורע: **זו אחד עשר של מעשר.** דאמרי' בבכורות בפ' אחרון דקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שלשתן מקודשות ואמרינן התם התשיעי קרב מעשר ראשון ולעשירי הוא קרב אלמים וקא מרבי ליה בנסכים: **שיהא טפל חמור מן העקר.** כגון הכא דמעשר גופיה לא בעי נסכים כדאמרן לעיל (פ:) וטפל דיהיה כגון ר"מ בעי נסכים: **רבא אמר.** דקא פרכת לעיל אימא זו עולת יולדת לאו פריכא היא: **דאיזהו דבר שלריך שנשה רבוין.** שטעון שלש קרבנות שיהא לריך ג' קרבי כגון הכא דכתיב עולה אי זבח דכל מדי מדבי מה קרבן הוי אומר זו מצורע: **לאיל.** דכתיב בפרשת נסכים אם לאיל תעשה מנחה וגו' ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן לאיל וגו': **אילו של אחרן.** אל יום הכפורים: **ומאי שנא מעולה יולדת.** דקרבן יחיד ואתרבאי לנסכים ס"ע הוא יקרבנא לאילו אל אהרן ולא בעי קרא: **הני מילי דבר שאין קבוע לו זמן.** דומיא דנדר ונדבה דכתיבי בקרא: **לרבות את הפלגם.** כגון בן שנה קרי ליה אל אבל בתוך חדש ר"ג קרי ליה פלגם בתמכת פרה: **דתנן.** במס' פרה: **סקרינהו.** לפלגם: **מביא עליו נסכי איל ואינו עולה לו מובחו.** אם הוא עליו נסכי איל דכתיב בנסכים אם לאיל לא לרבות אם הפלגם ומשום דבריה בפני עצמו הוא אינטריך קרא לרבויי: **אלא לבר פדא דאמר.** מביא נסכי איל ומתני' משום דספק אל אם הוא יהו נסכים כשיעור כבש בתים מובה ו והשתא יהו נסכי נדבה שהרי מתנדב אדם נסכים בלא זבח ואמאי לא נמי נסכי אל בתמייה: **לשור בתחלה מה ס"ל.** דהתם אל אחד מאי אתא לאתלא לשור אחד: **כין נסכי איל לנסכי כבש.** דאיל בן שתי שנים וכבש בן שנה: **ויהול נאלון.** ג"כ בין נסכי פר זקן בן שתי שנים: **לנסכי עגל.** שהוא בן שנה: **ס"ל לשור אחד.** דסתם שור דין אחד לכם בין שור בין עגל: **אי נאיל מה ס"ל.** דמה אתא לאתלא דהא דאמרינו' כבר לא אחד יביא לא שנים יביא: **ס"ל.** לאיל אחד לגלגל אחד שאמר אל אפי' בן שלש שנים דין אל יש לו: **כבשה.** בת שתי שנים: **בדיק.** מנקה:

לב א מיי' פ"ח מהל' בכורות הל"ב:
ג ב מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הל"ו:
מא ג ד ה מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הל"ד:

שינויי נוסחאות

א] מיתות ומנחתו ונסכו נמתקו. (ש"ס): **ב]** אליו ולומר לך מה. (ש"ס): **ג]** מיתות שקרבו שלמים נמתקו. (ש"ס): **ד]** לאיל האחד. (ש"ס): **ה]** פ"א גדי. (מ"ה): **ו]** זבח: חטאת דמזיר טהור ואשם דמזיר טמא: ס"מ וכו' נענין כאיס: לא ס"ל. (ישר וטוב): **ז]** מזיר מחד קרא: הס"ד ומה"כ כי הדדי. (ש"ס). וכ"מ כי' לעת: **ח]** ומנחתם. (ש"ס): **ט]** עיין יפר ושוב: **י]** כבדן דיחיד בפלאי של אהרן. (ש"ס): **יא]** לאיל דיחיד בפלאי של אהרן. (ש"ס): **יב]** ואין עולה לו. (ש"ס): **יג]** ש"מ: **יד]** נלפה לפ"ל ד"ג אמר מל וכו' (גליון): **טו]** הנאלן. (צ"ק): **טז]** לוג אחד ולא שנים. (ש"ס):

רבינו גרשום

דאמר מר. גבי גזיר, ולקח שער ראש נזיר ונתן על האש אשר תחת סיר של זבח השלמים. אין לי [אלא] זבח שלמים תחת סיר של חטאת או אשם מנין, ת"ל זבח: **אבל הכא.** במצורע: **דאשם להכשירו.** לבוא בקהל: **וחטאת לכפר.** דעל ד' דברים נגעים באים: **לא ס"ד.** דומנחתם ונסכיהם דכתיב בנזיר בעולתו ושלמים כתיב ולא בחטאת: **איל בכלל היה.** ואיל אחד לשלמים: **זה אחד עשר של מעשר.** שטענן נסכים כדתנן קרא לתשיעי עשירי, ולעשירי תשיעי, ולאחד עשר עשירי. התשיעי נאכל במומו, והאחד עשר קרב שלמים וטענן נסכים: **רבא אמר.** לא מצית אמרת לא חטאת ואשם נזיר ולא עולת יולדת. דג' דברין יש בפסוק ומצורע צריך ג' דברין דאית ביה חטאת ואשם ועולה: **לאיל.** דכתיב בנסכים: **למה לי.** דכתיב **או לאיל תעשה מנחה למה לי, ליכתוב וכי תעשה מנחה סלת שני עשרונים ואנא ידענא דהיינו איל דצריך ב' עשרונים: אלא לרבות אילו של אהרן אתא: ומאי שנא איל** [של אהרן] דיחיד **מעולת יולדת** דהוי דיחידאה וטעונה נסכים, אף איל של אהרן נמי ולא איבעי איל לרבות: איצטריך **סד"א** וכו': **או דלאיל למה לי לרבות הפלגם.** לנסכים: **הניחא לר' יוחנן דאמר בריה** בפני עצמה היא וטעונה נסכים: **דתנן הקריבו.** לפלגם, היכא דנדר איל או כבש והקריבו לפלגם: **מביא עליו נסכי איל ואין עולה לו מזבחו.** לשם חובת נדרו, וצריך להביא איל ודאי או כבש ודאי: **אלא לבר פדא דאמר מייתי.** נסכי איל: **ומתני.** אם כבש הוא ליקרב נסכיו מה שראוי לו והמותר יהיה נסכי נדבה, ואם איל הוא הרי נסכיו דקסבר לאו בריה הוא אלא ספיקא: **וכי איצטריך** למכתב אז **לרבויי ספיקא.** והלא לפני המקום הכל גלוי ואין לפניו ספיקא: **ודאי לבר פדא קשיא: ככה יעשה לשור אחד מה ת"ל.** והלא כבר נאמר והקריב על בן הבקר מנחה. **לפי שמצינו** שחלק **הכתוב** וכו': **או לאיל האחד** מה ת"ל. כיון דכתיב או לאיל תעשה מנחה: **או לשה בכבשים או בעזים.** כיון דכתיב לכבש האחד: **לנסכי רחלה.** זקנה: **או בעזים** מה ת"ל. והלא עזים בכלל כבשים:

לג א מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הל"ז:
מב ב מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הל"ח:
מג ג מיי' פ"ב מהל' מעה"ק הל"ט:

תורה אור השלם

1. וְזֶבֶל מִצְוֹת סֹלֶת חַלֹּת בְּלוּלוֹת בַּשָּׁמֶן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם: במדבר ו טו
2. וְאֶת הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַיי עַל סַל הַמַּצּוֹת וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת נִסְכּוֹ: במדבר ו יז
3. כֹּבֶשׂ יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לָאַיִל הָאֶחָד אוֹ לְשֶׂה בְּכִבְשִׂים אוֹ בְעִזִּים: במדבר טו יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"ל לשור האחד אי לאיל האחד: **(ב)** רש"י ד"ה מנמעמדיכם נפקא דמשמע כל הכח: **(ג)** ד"ה ס"מ וכו' נסכים כגון לעיטור: **(ד)** ד"ה אי לאיל וכו' לכלגל שתי שנים:

מוסף רש"י

חטאת ואשם מנין ת"ל זבח. שהטהור שמלא תחת זבח שלו לחייבו חטאת יצא ואם טמא הוא טעון שילוח תחת זבח שלו לחייבו אשם (גזיר מה:). **לרבות את הפלגם.** כגון בן שנה כתוך שנתו קרוי כבש, ואיל משמעבריו י"ג חדשים שנכנס חדש אלם כתוך שנה שניה קרוי איל עד עולם, פלגם כתוך חדש לאמצע של שנה שניה (חולין כג.). **או לאיל לרבות.** מגת לן דמנינ עליו נסכי איל של ב' עשרונים ושלשת היין יין דכתיב בפרשת נסכים אם לאיל אחד וגו', אי לרבות את הפלגם בנסכים הלגו (שם). ואינו עולה לו מזבחו. אם היה מחויב איל לנדר או כבש לנדר, וטעמא לא מפרש הגת אי משום הקבלה אי משום בריה. וא"ר יוחנן. ומדאיצטריך קרא לרבויי ש"מ קסבר ר' יוחנן עומדת דתנא דאמר אין עולה לו מזבחו. אלא לבר פדא דאמר מייתי ומתני' לרבויי ספיקא הוא דאי לאו הכי נסכיו דקסבר לאו בריה הוא אלא ספיקא. ומדאיצטריך קרא לרבויי ספיקא הוא לא מרבייה קרא דכיון דשמא אינו הוא ספיקא דבני אתרוי נסכי איל ואתנעי דאי איל הוא ליהוי דיחיד ואי כבש הוא יבא היתר נדבה שהרי מתנדבין נסכים בלא קרבן כדאמרינן בתמצות בפרק בתרא (דף קז.). וכו' (שם). **לבר פדא דאמר מייתי ומתני.** דסבירא ליה ספק הוא (שם:). **בדיק לן.** מנקה לומנו אם יש לו (עירובין נא.).

שיטה מקובצת

לאיל לבה לו. פ"ה כתי כבר נאמר בפרשת פינחס כו'. וקשה שהרי כמו כן כתיב דיני פר וע"כ אינטריך דהכא אייבי בגדר והתם כתוב. ובראה דבעי מאיל דכתיב בתריב כבה יעשה לשור אל לאיל. עכ"ל גליון:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ג) קלים פ"ה מ"ג, ג) תוס' בכורות דף (ס' ע"ב) [פא ע"א ד"ה והא] (ס"מ), ג) תמורה כ, ד) [תוספתא פ"י ה"ג ע"ש], ה) [לעיל פא: פח.], ו) שבועות יג ע"ב מולין קלא ע"ב יומא פא ע"א (ש"מ)

תורה אור השלם

1. וְכִפֶּר אֶת מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ יְכַפֵּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל כָּל עַם הַקָּהָל יְכַפֵּר: ויקרא טז לג
2. וְסָמְכוּ זְקֵנֵי הָעֵדָה אֶת יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְיָ וְשָׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְיָ: ויקרא ד טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' כשעיר המשתלח בשאר עבירות דברי רבי יהודה: (ב) שם וכשם שידוי וכו' ולר' שמעון: (ג) רש"י ד"ה נפקי חלצה וכו' לפי שאין נפקין דאילים שוין: (ד) ד"ה ואין שעירי עבודת כוכבים וכו' כל המצות הם ס"ל ותמ"ל מ"ס אלא בתכרכ לומר בכמן החי הס"ל ותמ"ל מ"ס ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בתכרכ דכתיב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי אלא בזקנים דגמר מענין עיני מפר העלם דבר של צבור וקשיא דר' שמעון אדרבי שמעון:

שיטה מקובצת

המפרש ד"ה אלא באהרן. ואע"ג דכתנים לא עבדו ע"ז וכו'. פי' לי ס"ל סמיכה בכתנים אע"ג דלא עבדו ע"ז הוה סומך הכהן הלוך לאו בעלים מיקרו. דעת תלמיד:

מוסף רש"י

והיורש סומך. על קרבן אביו שהפריטו אביו מחיים ולא הספיק להקריבו על שמה. ומימר. יוכל שהמיר בקרבן שהפריש אביו מחיים שתמולתו תמורה (תמורה ב.), גמירי. מקיני ס' סמיכות בצבור, פר העלם דבר של צבור דכתיב (ויקרא ד) וסמכו זקני העדה, ושעיר המשתלח דכתיב (שם טז) וסמך אהרן את שתי ידיו וגו' שתי סמיכות מצבור הוא ומו ליכא שום סמיכה בצבור (לעיל סב:). וכפר את מקדש הקדש. בעבודת פר ושעיר של יום הכפורים כתיב, הכפרת על טומאת מקדש וקדשיו. זה לפני ולפנים. על טומאה שהיתה לפני ולפנים כגון נגעת לפני ולפנים ושהה כדי שתטמא לתמיהין ליה על שהיתה דמפרש בפרק גד גדול (שבועות יג:) כפר בדמים הללו על טומאה שהיתה לפני ולפנים, אם נכנס אדם שם בטומאה ואין בה יציעה בפוף אבל הוה ליה יציעה בתחלה ולפנים מן הקלעים בפ"ק דשבועות (דף ז:) שפעיר זה מולה עליה לכנין מן היסודין עד שיודע לו ויבא בעולה ויורד (יומא טא.). זה היכל. על טומאה שהיתה בהיכל (שם). מדבה כמשמעו. על טומאה שהיתה לאדם בתוכה ושהה כדי שתטמא שזהו שיעור שהיה לו מי שעבד בטומאה בתוכה שלא חיוב מקדש כגון נגעת במקדש העבד בלא שהיה לאין כאן טומאת מקדש, והיכל דנגעת בעזרה קיי"ל בשבועות (דף יט.) הלכה למשה מסיני דלא מחייב עד שיהא כדי שתטמא (חולין קלא:). יכפר אלו העזרות. על טומאה שהיתה בעזרה כי הכהנים שנגנו ונכנסו מותרים לעזרה וכן לוים וישראלים ועבדים קלאי יתירי קדשים (שם). הושוו בשעיר המשתלח. בכה יכפר בתרא השוה כהנים לוים וישראלים מלמד שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עבירות, דאילו בטומאת מקדש וקדשיו ליכא למימר דהושוו לוים שהרי הפר מכפר על הכהנים ושעיר הפנימי על ישראל (שבועות שם) הושוו כולן בהלי יכפר בתרא הכהנים לוים וישראלים, ובטומאת מקדש וקדשיו לא אפשר לשוותן שהרי הפר מכפר על כהנים ושעיר הפנימי מכפר על הכהנים ושעיר הפנימי על ישראל (שבועות שם) הושוו כולן בהלי יכפר בתרא הכהנים לוים וישראלים, ובטומאת מקדש וקדשיו לא אפשר לשוותן שהרי הפר מכפר על כהנים ושעיר הפנימי מכפר על הכהנים ושעיר הפנימי על ישראל (שבועות שם). ר' שמעון אומר כשם שעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו. כלא שם וידוי שהרי אין בשעיר הפנימי (שבועות שם). כך הם הפר. כלא וידוי מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו (יומא שם) כך הם הפר לבדו כלא וידוי מכפר על הכהנים בטומאת מקדש וקדשיו ואייתר ליה וידוי הפר לשאר עבירות (שבועות שם). הא ודאי הושוו. בכפרה אחת ומי אי בשאר עבירות לא הושוו בטומאת מקדש וקדשיו. הושוו דברי כפרה נינהו. לכך הושוו ללמדך שיש לכולם כפרה בין בשאר עבירות. מיהו כל חד וחד מכפר בדנפשיה. אלו בפר ואלו בשעיר (שם).

נסבי רחלה בכמה. יין היא לגריכה שהיה לאונו לנסותינו אם היינו מפרישין בין זכר לנקבה. ע"א בין רחלה לכבשה. ואומרינן ליה מתני' היא במסכת קלים מרבע מומאות היו במקדש עגל זכר גדי מוכא גדי משמש נסבי נפלן אמאותו מומס בכמוב עליו גדי היו לוקחין נסכים לקרבן נאן בין גדולים בין קטנים בין זכרים בין נקבות דהיינו נמי לכבשה ורחלה דכולן נסכיהן שוין חוץ מעל אילים שלא היו טוטלין מעם לעולך נסבי אילים לפי שאין [ז] נסכין (ג) שוין לנסכין דהני דהכבש היה טעון רביעות הוין לעשרון אחד. מי שהיה מנקה נסכים הלך אצל יוחנן הממונה על החומות ונותן [ח] על נסכיו ונותן לו מומס והולך אצל גזבר הממונה על היין ונותן לו מומס והוא נותן לו נסכים: **מתני' היוכ סומך.** על קרבן אביו לאחר מיתת אביו: **ומניח נסכים.** שהיה אביו מייב להביא עם הזבח: **ומימר.** שיכול להמיר בקרבן אביו באביו: **גמ' ווה.** שעיר המשתלח אהרן ובניו סומכין בו ולא בעלים ולא הוא סמיכה: **אמר לו.** רבי יהודה אף זה אהרן ובניו מתכפרים עם הצבור וסמיכה בבעלים היא: **וכפר את מקדש מקדש וזה כו'.** [ט] אחר שגמר כל הזאותיו והיה נוטל מדם הפר ומדם השעיר הנעשה בפנים ומכפר על טומאת מקדש וקדשיו שהיתה בה יציעה בתחלה ואין בה יציעה בפוף בין לפני ולפנים בין בהיכל בין בעזרות ומכפר דם השעיר על ישראל ודם הפר על הכהנים: **כהנים** והקהל והלוים הושוו שכולן מתכפרין בשעיר המשתלח בשאר עניינות וכיון דמתכפרין בו הכהנים הוא סמיכה בבעלים: **ור' שמעון אומר.** אין דולחי בהא אמינא כוותך דכשם שמתכפרין בשעיר הנעשה בפנים וכו' אבל בהא לא אמינא כוותך דכשם שוידוי [י] דאומר לאין הכהנים מתכפרין בשעיר המשתלח הא קתני בריישא דהושוו [יא] כלומר שמתכפרין בשעיר: **אמר לך מאי הושוו דבני כפרה נינהו.** אבל כל חד וחד מכפר בלבנפשיה ישראל [יב] בדם השעיר והכהנים בדם הפר: [יג] **אחד ישראל אחד כהן משיח ואחד כהנים.** מתכפרין בשאר עבירות בשעיר המשתלח: **מה בין ישראל לכהנים וכו'.** זו דברי רבי יהודה **רבי שמעון אומר וכו':** **מנו רבנן וסמכו זקני העדה אם ידיהם על ראש הפר.** דכתיב בפר העלם דבר של צבור כו': **ואין שעירי עבודת כוכבים טעונים סמיכה.** [יד] וכ' סמיכות הן [טו] פר העלם דבר של צבור ופר הבא על כל (ד) המצות [טז] [דגמר מעיני עיני מפר העלם דבר של צבור]: **אלא באהרן.** כלומר בכהן ואף על גב דכהנים לא עבדו [יז] [עבודת כוכבים] סומך הכהן על השעיר: **אחי.** וסמך אהרן וגו' השעיר אחי (ויקרא טז):

רש"י כת"י

גדי. מתני' היא במס' קלים דתנן ד' מומות היו במקדש ועל אחמד כתוב גדי: **והוא משמש נסבי לאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות.** שמי שהיה מביא לאן בין גדול בין קטן בין זכר בין נקבה ולא היה לו אלא יין ונסכים היה נותן מעות לגזבר ונותן לו גזבר מומס שכתוב עליו גדי ומלאהו לממונה על הסלמות ונותן לו נסכים: **חוץ מנסבי אילים.** דנסכי אילים היה להם מומס אחר שנדה אחרת להם אלמא דבגדולים וקטנים דקתני אנקבות קאי דנקבות בין גדולה בין קטנה מדה אחת להם: **מתני' פר הבא על כל המצות.** על אחת מכל המצות כגון הורו ב"ד שאכל מותר והוא פר העלם דבר שבורקא (פ"ד) ומסיכה כתיב ביה: **ושעירי ע"ז.** בשלא לך (במדבר טו) וכי תשגו ולא תעשו וגו': **היוכ סומך.** אם התנדב אביו קרבן עולה ושלמים ומת בנו סומך עליו: **ומניח נסכים.** של קרבן: **ומימר.** אם המירו בבהמה אחרת תמורה אלה עליהם ואמיתן קדושות כאילו המירה אביו: **גמ' גמירי שתי סמיכות בצבור.** אלכך לא קני דלא מעייל: **ווה.** שעיר המשתלח: **אהרן ובניו סומכים.** כדכתיב וסמך אהרן את שתי ידיו וגו' אלכך לאו עיקר הוא ולא השלמתה שתי סמיכות של צבור: **אף וכו'.** שעיר המשתלח: **אהרן ובניו מתכפרים בו.** בשאר עבירות בר מטומאת מקדש וקדשיו ובעלים קרינן בהו: **ותזרו לטעמייהו.** דלפליגו נמי בעלמא דלר' יהודה אהרן ובניו מתכפרים בשעיר המשתלח ולר' שמעון אין מתכפרים: **וכפר את מקדש הקדש.** לאחר כל הזאותיו דפר ושעיר של יום הכפורים כתיב בתחלה מות: **זה לפני ולפנים.** שעשה הנעשה בפנים ופר מכפרין על טומאת מקדש וקדשיו טמא שנכנס לפני ולפנים: **מוכח דמשמע.** שמכפרים על טמא שנגע במזבח ונעלמה ממנו טומאה או מזבח ונגע בו שעיר ופר תולין עד שיודע לו ויבא בעולה ויורד כדמפרש בשבועות (ג.): **הושוו לגן לכפרה אחת.** כהנים ולוים וישראל הושוו בהלי יכפר בתרא כדכתיב ועל כל העם הקהל יכפר לומר שמתכפרין בשעיר המשתלח (יח) ובהא כולהו מודו דלמאימרן בפ"ק דשבועות כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות: וקא פריך ור' שמעון. היכי מצי למימר לאין הכהנים מתכפרים בשעיר המשתלח: **הא ודאי הושוו.** לכפרה אחת כהנים לוים וישראל ביכפר בתרא והא ליכא למימר דבכפרת טומאת מקדש וקדשיו הושוו דכולהו מודו דלא הושוו וכו' יהודה כו' לכלקמיה: ומאי כי הושוו כהנים וישראל **דבני כפרה נינהו.** בשאר עבירות ולעולם כל חד בלנפשיה כהנים בוידוי דפר וישראל בוידוי שעיר: **אלא** דכתוב בפסוקים לר' יהודה וכו' פירושא ימיה הוא: **אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משיח.** מתכפרים בו בשאר עבירות: **מה** בין ישראל לכהנים וכו'. ודם השעיר הנעשה בפנים על ישראל וכו': **ר"ש פפר.** על דם השעיר הבאי: **אחי.** וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר: **אחי.** על דם השעיר החי: וכו' זה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כשם כו': **החי.** וסמך אהרן את ידיו על ראש השעיר החי, היינו שעיר המשתלח ושאיא דר'

נסבי רחלה בכמה [א] **ופשטינא ליה ממתני'** [ב] **גדי** [ג] **משמש נסבי צאן של גדולים ושל קטנים של זכרים ושל נקבות חוץ משל אילים: מתני' כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה חוץ מן הפר הבא על כל המצות ושעיר המשתלח רבי שמעון אומר אף שעיר עבודת כוכבים** [ד] **כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מן** [ה] **והמעשר והפסח** [ו] **והיורש** [ז] **סומך ומביא נסכים** [ח] **ומימר: גמ' ת"ר כל קרבנות הצבור אין בהן סמיכה חוץ מפר הבא על כל המצות ושעירי עבודת כוכבים דברי רבי שמעון רבי יהודה אומר שעירי עבודת כוכבים אין בהן סמיכה ואת מי אביא תחתיהם שעיר המשתלח לא סגיא דלא מעייל אמר רבינא** [ט] **גמירי שתי סמיכות בצבור אמר לו רבי שמעון והלא אין סמיכה אלא בבעלים וזה אהרן ובניו סומכין בו אמר לו אף זה אהרן ובניו מתכפרין בו א"ר ירמיה ואזדו לטעמייהו** [י] **דתניא** [יא] **וכפר את מקדש הקדש זה לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל מזבח כמשמעו יכפר אלו העזרות** [יב] **כהנים כמשמען על כל עם הקהל אלו ישראל יכפר אלו הלוים הושוו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח** [יג] **דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר כשם שדם שעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל על טומאת מקדש וקדשיו כך דם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו** [יד] **כשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות כך וידוי של פר מכפר על הכהנים בשאר עבירות ור' שמעון הא ודאי הושוו אין הושוו דבני כפרה נינהו מיהו כל חד וחד מכפר בדנפשיה** [טו] **לרבי יהודה טומאת מקדש וקדשיו ישראל מכפרי בדם שעיר הנעשה בפנים וכהנים בפר של אהרן בשאר עבירות אלו ואלו מכפרי בוידוי שעיר המשתלח ולרבי שמעון בשאר עבירות נמי כהנים בוידוי דפר מתכפרי כדקתני אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משיח מה בין ישראל לכהנים ולכהן משיח אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו** [טז] **[זו דברי ר' יהודה] ור' שמעון אומר כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל כך דם הפר מכפר על הכהנים כשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל כך וידויו של פר מכפר על הכהנים ת"ר** [יז] **וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר פר טעון סמיכה בזקנים ואין שעירי עבודת כוכבים טעון סמיכה בזקנים אלא באהרן ורמינהו החי החי טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי ר' יהודה ר"ש אומר חי טעון סמיכה באהרן ואין**

וכפר את מקדש הקודש זה לפני ולפנים אהל מועד זה היכל מזבח במשמעו. בפ"ק דשבועות (דף יג:) פירש בקונטרס דמיירי בטומאת שאינם לפני ולפנים או בהיכל או במזבח ותימה דלא אשכחן דמכפר שעיר הנעשה בפנים אמשמש בטומאה ואכן פירש בקונטרס דמיירי בטומאת שנכנס לפני ולפנים או נגע במזבח וקשה דאמאי בעי קרא הכא אכל חד וחד הא בפ"ב דשבועות (דף טז:) נפקא כרת בכולהו מחד קרא מדכתיב משכן ומקדש אם אינו ענין לטומאה שבחוץ תנהו ענין לטומאה שבפנים ושמא מאחר דנפקא לן הכא בכולהו דמתכפרין לא מיבעי לענין כרת אלא חד קרא ועוד קשה הא דתניא בפ"ק דשבועות (דף ז:) וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל [יא] שיש לי בענין הזה להביא שלא טומאות טומאת עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמיים ואקמר רבי שמעון ממקומו הוא [ב] מוכרח הוה ליה למימר מהכא דעל כרחך בטומאת הקודש הכתוב מדבר ועוד דבסוף הוציאו לו (יומא פא.) מייתי לה אמתני' בנשפך הדם יביא אחר ויחזור ויזה תחלה בפנים וכן בהיכל וכן במזבח הזהב משמע שהביא לענין הזאות דרש דמזה על בין הבדים ועל הפרוכת ועל מזבח הזהב ושירי הדם על יסוד מזבח החילון וקרי ליה למזבח החילון עזרות לפי שהיה [גא] בעזרה לאיכא עזרת כהנים ועזרת ישראל דקתוספתא שזה לשחט מחנה שכינה ואע"ג דכולהו הזאות כבר כתיבי ואפילו עיכובא דרשינן מוכלה [גב] בפרק ג' דשבועות (דף טז) אם כילה כיפר ואם לא כילה לא כיפר אלעזרין האי קרא דלא תימא הני מילי אהרן דהכי כתב רחמנא וכפר הכהן אשר ישמש אותו ואשר ימלא בדדשינן בתות כהנים וכתיב בתריה וכפר את מקדש הקודש: **הושוו כולן לכפרה אחת שמתכפרין בשעיר המשתלח.** אבל בשעיר הנעשה בפנים לא הושוו לאין כהנים מתכפרים בדדשינן בפ"ק דשבועות (דף יג:) דכתיב אשר לעם ואם תאמר ולוים במה מתכפרים לי בשעיר הנעשה בפנים אשר לעם כתיב ואיכא למאן דאמר בפרק הזרוע (חולין קלא:) לוים לא איקרו עם ואי בפרו של אהרן ביתו כתיב דמיירו כהנים ויש לומר דמתכפרין בשעיר הנעשה בפנים מאחר דכתיב יכפר אלו הלוים דלאשמועינן קרא דמתכפרין:

ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה. ואילטריך קרא למעוטי דלא תילף מפר העלם דבר של צבור דזה צבור והאי צבור אי נמי משום דר' שמעון מרבי להו בסמוך מדכתיב (ויקרא ד) וסמך ידו על ראש השעיר ור' יהודה מוקי לה לרבות שעיר נחשון ואיפכא לא מסתברא ליה למימר דמהאי ממעט שעיר נחשון ומהשעיר ירבה שעירי עבודת כוכבים משום דמהשעיר לכתי' גבי שעיר אית לן לרבויי טפי נמי שעיר נשיא כמו שעיר דנחשון ולי נראה דלהכי ליכא למימר [גג] מי למעט [שעיר] נחשון משום דאי אמרת בשאר לרבות שעיר אלא אי אמרת למעט לשתוק קרא מיהא דשעה מדורות לא יליפין כדאמר פ' כל המנחות בחות מלה (לעיל דף נט.) גבי מנחת שמיני לגבוה: הא

אלא שדם הפר מכפר על הכהנים וכו'. ודם השעיר הנעשה בפנים על ישראל וכו': **ר' פפר.** על דם השעיר הבאי: **אחי.** וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר: **אחי.** על דם השעיר החי: וכו' זה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר כשם כו': **החי.** וסמך אהרן את ידיו על ראש השעיר החי, היינו שעיר המשתלח ושאיא דר'

שינויי נוסחאות

א) בכמה דאמרינן ליה מתניתין היא גדי. (ש"מ): **ב)** בנוסחת רש"י כתי' ג מתני' מכלן על פוף המסנה היא מעמה כפני עצמה לקמן בע"ב. ע"ש בעמ"פ אות ו': **ג)** שעזרות ועל הכהנים כמשמען ועל כל עם. (ש"מ): **ד)** כלנקאיה פירוש לרבי יהודה טומאת כו' ובאמר בעבירות נמי כהנים בוידוי דפר מתכפר כלקתני בשבועות אחד ישראל וכו'. זה הפי' הוא מרבנן קמוכלו ואינו מלשון המלמד. (ש"מ): **ה)** וקקלוי רבי שמעון המלמד. (ש"מ): **ו)** וקקלוי רבי שמעון לומר. כל"ל. (ש"מ): **ז)** ת"ר הפר פר טעון סמיכה כו'. (ש"מ): **ח)** שאין נסכיו שוין לנסכין דהני שהאיל היה טעון שלישית הין. (דפו"ר עם הג' ש"מ). ונ"ל הגיה לפי שאין נסכיהן שוין: **ח)** ונותן לו מעות עכ. (ש"מ): **ט)** בו' זה היה לאחר. (ישר וטוב): **י)** ור"ש דאמר לאין. (ש"מ): **יא)** דסוטוו כולם שמתכפרים. (ש"מ וכנו"ר בצ"ק): **יב)** ישראל בוידוי השעיר והכהנים בוידוי הפר. (צ"ק): **יג)** הפר: כדקתני בשבועות אחד ישראל. (ש"מ): **יד)** סמיכה בזקנים וכ' סמיכות הן פר העלם דבר של ציבור והיינו פר הבא על כל המצות ושעירי עבו"ם דגמר מעיני מעיני מפר העלם דבר של ציבור. (ישר וטוב): **טו)** הן בפר. (צ"ק): **טז)** ר"ש ושעיר המשתלח. (ש"מ): **יז)** ר"ק: **יח)** ר"ש בשאר עבירות דהא בכפרת טומאת מקדש וקדשיו ליכא למימר דהושוו דהא דם הפר מכפר על הכהנים ודם השעיר על ישראל לדברי הכל כדאמרי' בפ"ק דשבועות [יג:] כולם לכפרה אחת כהנים ולוים וישראל הושוו בהאי יכפר: ר' שמעון אומר. בהאי שפיר קאמרת דבטומאת מקדש לא הושוו דכשם שפר הפר וכו' אבל בהא פליגנא עלך דכשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר [בנ"א טופ על ישראל] בשאר בעירות בהא הוכו מודו. (ש"מ): **יט)** יש לי. (צ"ק): **כ)** הוא מוכרע הוה. (צ"ק): **כא)** שהיה ב' עזרה. (מ"ה): **כב)** מוכלה ביומא [פ:]. (מ"ה): **כג)** למימר איפכא מסוס דלא אמרת בעלמא לרבות שעיר נחשון ניחא אלא. כל"ל. (ש"מ):

רבינו גרשום

נסבי רחלה בכמה. יין צריכה היה רוצה לנסותנו אם היינו הא גדי. (ש"מ): **ב)** בנוסחת רש"י כתי' ג מתני' מכלן על פוף המסנה היא מעמה כפני עצמה לקמן בע"ב. ע"ש בעמ"פ אות ו': **ג)** שעזרות ועל הכהנים כמשמען ועל כל עם. (ש"מ): **ד)** כלנקאיה פירוש לרבי יהודה טומאת כו' ובאמר בעבירות נמי כהנים בוידוי דפר מתכפר כלקתני בשבועות אחד ישראל וכו'. זה הפי' הוא מרבנן קמוכלו ואינו מלשון המלמד. (ש"מ): **ה)** וקקלוי רבי שמעון המלמד. (ש"מ): **ו)** ת"ר הפר פר טעון סמיכה כו'. (ש"מ): **ז)** שאין נסכיו שוין שהאיל היה טעון שלישית הין. (דפו"ר עם הג' ש"מ). ונ"ל הגיה לפי שאין נסכיהן שוין: **ח)** ונותן לו מעות עכ. (ש"מ): **ט)** בו' זה היה לאחר. (ישר וטוב): **י)** ור"ש דאמר לאין. (ש"מ): **יא)** דסוטוו כולם שמתכפרים. (ש"מ וכנו"ר בצ"ק): **יב)** ישראל בוידוי השעיר והכהנים בוידוי הפר. (צ"ק): **יג)** הפר: כדקתני בשבועות אחד ישראל. (ש"מ): **יד)** סמיכה בזקנים וכ' סמיכות הן פר העלם דבר של ציבור והיינו פר הבא על כל המצות ושעירי עבו"ם דגמר מעיני מעיני מפר העלם דבר של ציבור. (ישר וטוב): **טו)** הן בפר. (צ"ק): **טז)** ר"ש ושעיר המשתלח. (ש"מ): **יז)** ר"ק: **יח)** ר"ש בשאר עבירות דהא בכפרת טומאת מקדש וקדשיו ליכא למימר דהושוו דהא דם הפר מכפר על הכהנים ודם השעיר על ישראל לדברי הכל כדאמרי' בפ"ק דשבועות [יג:] כולם לכפרה אחת כהנים ולוים וישראל הושוו בהאי יכפר: ר' שמעון אומר. בהאי שפיר קאמרת דבטומאת מקדש לא הושוו דכשם שפר הפר וכו' אבל בהא פליגנא עלך דכשם שוידוי של שעיר המשתלח מכפר [בנ"א טופ על ישראל] בשאר בעירות בהא הוכו מודו. (ש"מ): **יט)** יש לי. (צ"ק): **כ)** הוא מוכרע הוה. (צ"ק): **כא)** שהיה ב' עזרה. (מ"ה): **כב)** מוכלה ביומא [פ:]. (מ"ה): **כג)** למימר איפכא מסוס דלא אמרת בעלמא לרבות שעיר נחשון ניחא אלא. כל"ל. (ש"מ):

מב א מיי' פ"ג מהל' מעה"ק הלכה ד:
מג ב מיי' פ"ג שם הלכה י:
מד ג מיי' שם הלכה ו:
מה ד מיי' שם הלכה ט:
מו ה מיי' פ"ג מהלכות תמורה הלכה ה:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הא לרבי שמעון סמיכה בבעלים בעינן. ולהרן לגו בעלים הוא לרבי משום שמתכפר עם כל ישראל הא אמר ר' שמעון במסכת הוריות (דף ה.) פר ושעיר לכל שבט והא דתניא זקנים בעלים אע"פ שיש פר ושעיר לבית דין בפני עצמן כיון דעל ידיהן נעשה החטאת קרי להו בעלים: **גירסא בעלמא.** ל"ג פירש בקונטרס[ד] כלומר דרבי יהודה לית ליה הלכה למשה מסיני בשתי סמיכות אלא בגירסא בעלמא נקט להו וליף להו מקראי וקשה דבפרק כל המנחות נאות מלה (לעיל סב:) פריך ויהו זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה מק"ו ומשני גמירי שתי סמיכות בצבור וי"ל דהתם מיירי לר' שמעון דאית ליה גמרא כדאמר נמי בסמוך לרבינא ורבי יהודה הוה ממעט זבחי שלמי צבור מהפר עוד פירש לשון אחר גירסא בעלמא קראי אסמכתא בעלמא לאוקומי גירסא לסימנא:

איכא למיפרך. תימה גילף מהקישא דכל הקרבנות כדדרשינן (זבחים דף ז:) ביום לוותו זה בכול מעשר ופסח: **שכן טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק.** וכי תימא חטאת ואשם יוכיחו מה לכולהו דמתן דמים מרובה למזבח תמצא בהני דבמתנה אחת:

ואין שעירי עבודה כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים אמר רב ששת ותסברא דהך קמייתא מתרצתא היא הא א"ר שמעון סמיכה בבעלים בעינן אלא א] תריץ הכי הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודה כוכבים טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר הרי חי טעון סמיכה באהרן ואין שעירי עבודה כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים והכי קא אמר ליה ר' שמעון לר' יהודה שעירי עבודת כוכבים בעו סמיכה ואי שמיע לך דלא בעו סמיכה באהרן הוא דשמיע לך ומיעוטא ממהרי הוא ורבי יהודה למה לי למעטינהו מקרא והא ב] אמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור גירסא בעלמא ורבי שמעון שעירי עבודת כוכבים דבעיא סמיכה מנלן נפקא ב] לן מדתניא[1] ומסך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה שהיה ר"ש אומר כל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה למה לי ג] למימרא שהיה סימנא בעלמא ואימא שעיר הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה ולרבינא דאמר גמירי שתי סמיכות בציבור קראי למה לי איצטריך הלכתא ואיצטריך קראי דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי צבור אמתני' דהך פירקא דכל המנחות באות ג] א"ר שמעון שלשה מינין טעונין שלש מצות (ד) ליתי בקל וחומר ויהו זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה מקל וחומר מה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה חיים וכו' איצטריך הלכתא ואי מהלכתא (הוה אמינא) לא ידעינן הי ה] נינהו קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה: ו] כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח: ת"ר [2] קרבנו ולא הבכור שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונין סמיכה בכור שקדושתו מרחם אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא הבכור קרבנו ולא מעשר שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם טעונין סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא מעשר קרבנו ולא פסח שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונין סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא פסח איכא למיפרך מה לשלמים שכן טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק קראי אסמכתא בעלמא אלא קראי

ואין שעירי עבודה כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים אמר רב ששת ותסברא דהך קמייתא מתרצתא היא הא א"ר שמעון סמיכה בבעלים בעינן אלא א] תריץ הכי הפר פר טעון סמיכה ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר הרי חי טעון סמיכה באהרן ואין שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים והכי קא אמר ליה ר' שמעון לר' יהודה שעירי עבודת כוכבים בעו סמיכה ואי שמיע לך דלא בעו סמיכה באהרן הוא דשמיע לך ומיעוטא ממהרי הוא ורבי יהודה למה לי למעטינהו מקרא והא ב] אמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור דברי רבי יהודה דאמר גמירי שתי סמיכות בצבור ורבי שמעון שעירי עבודת כוכבים דבעיא סמיכה מנלן נפקא ב] לן מדתניא[1] ומסך ידו על ראש השעיר לרבות שעיר נחשון לסמיכה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה שהיה ר"ש אומר כל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה למה לי ג] למימרא שהיה סימנא בעלמא ואימא שעיר הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה ולרבינא דאמר גמירי שתי סמיכות בציבור קראי למה לי איצטריך הלכתא ואיצטריך קראי דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי צבור אמתני' דהך פירקא דכל המנחות באות ג] א"ר שמעון שלשה מינין טעונין שלש מצות (ד) ליתי בקל וחומר ויהו זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה מקל וחומר מה שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים טעונין סמיכה חיים וכו' איצטריך הלכתא ואי מהלכתא (הוה אמינא) לא ידעינן הי ה] נינהו קמשמע לן דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה: ו] כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח: ת"ר [2] קרבנו ולא הבכור שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין קדושתן מרחם טעונין סמיכה בכור שקדושתו מרחם אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא הבכור קרבנו ולא מעשר שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאין מקדשין לפניהם ולאחריהם טעונין סמיכה מעשר שמקדש לפניו ולאחריו אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא מעשר קרבנו ולא פסח שיכול והלא דין הוא ומה שלמים שאינו בעמוד והבא טעונין סמיכה פסח שהוא בעמוד והבא אינו דין שטעון סמיכה תלמוד לומר קרבנו ולא פסח איכא למיפרך מה לשלמים שכן טעונין נסכים ותנופת חזה ושוק קראי אסמכתא בעלמא אלא

ידועה. לאפוקי שעיר הנעשה בפנים דמכפר על טומאת מקדש וקדשיו שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף: **ולרבינא דאמר גמירי וכו'.** (1) לר' שמעון קמגמיע לן כיון דא"ר שמעון ב] בזבעלים גמירי ג' סמיכות בצבור הא ולא פשיטא לן דסייגו פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים דהני איתנהו בזבעלים לאפוקי שעיר המשתלח דלא הוי סמיכה בבעלים דהא לרבי שמעון אין אהרן ומיון מתכפרין בו ולמה לי קרא לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה: **דאי מקרא.** מן הא הוה אמינא זבחי שלמי צבור דטעונים נמי סמיכה מקל וחומר ב] כתבון בפרק כל המנחות (לעיל דף סב:) ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיין ושחוטין טעונין סמיכה זבחי שלמי צבור וכו' בה] והכי קאמר מי טעון סמיכה בהרן ולא שלמי צבור טעונין סמיכה בהרן אלא בזקנים ואיכא שלשה סמיכות בצבור לכי איצטריך הלכתא דג' סמיכות בצבור ותו לא: **לא דעיגין מי ניגנו.** אוקמן ג' סמיכות אי דזבחי שלמי צבור אי דעבודת כוכבים קמ"ל בו] אידך קרא דשעיר לרבות שעירי עבודת כוכבים דומיא דשעיר נשיא לאפוקי זבחי שלמי צבור דלא דומיא דשעיר נשיא הוא ואי כתב דשעיר ה"א סמיכת שעירי עבודת כוכבים בהרן הוא לכי איצטריך הא לימיתר דהי טעון סמיכה בהרן ולא שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בהרן אלא בזקנים. הלי דאמר ר"ש במתני' [נ"א] לף שעירי עבודת כוכבים לאו משום דקסבר שלשה סמיכות בצבור אלא קסבר שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בו] כלומר פר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח דעשה ג' סמיכות בצבור ובעבודת כוכבים דהייגו פר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים:

רש"י בת"י

הא ר"ל שמעון. לעיל: **סמיכה בבעלים בעינן.** דקתני והלא אין סמיכה אלא בבעלים והכא תניא בהרן בשעירי ע"ז והך סמיכה תניא ר' שמעון חדא משתי סמיכות של צבור: **ואי שמיע לך דלא בעי סמיכה בהרן.** אבל בזקנים בעי סמיכה: **ומיעוטא.** דידהו לא מרמלא הפר אלא מהאי דקא מיירי בסמיכה אהרן אמטיעו שעירי ע"ז כדאמרן אמי טעון סמיכה בהרן דכתי' ומסך אהרן את ידיו וגו' ואין שעירי ע"ז טעונים סמיכה בהרן אלא בזקנים: **ור' יהודה למה לי למעוטינהו.** לשעירי ע"ז: **מקראי.** כיון דא"ר יהודה אהרן ומיון מתכפרין בשעיר המשתלח אלמא סמיכה גמורה היא וכיון דאמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור ממילא ידעינן דלא בעי שעירי ע"ז סמיכה אלא בגרסא בעלמא קא נקטינן להו וליף להו מקראי: **גירסא בעלמא.** קראי אסמכתא בעלמא לאוקומי גרסא ולסימנא. ל"ג **גרסא בעלמא.** כלומר ר' יהודה לית ליה הא"מ בשתי סמיכות בצבור בעלמא קא נקטינן להו וליף להו מקראי: **מגא ליה.** דהא מהתם לא נפיק אלא מעיטא: דלא בעי סמיכה בהרן בזקנים ממאי דבעי סמיכה לגמרי ממעטן להו: **ומסך ידו על ראש השעיר.** בשעיר נשיא חטוא כתיב: **לרבות שעיר נחשון לסמיכה.** להכי נקטו נחשון דהוא הקריב ראשון ולהכי אלטיריך לרבוי דסד"א שעה מדורות לא יליפי ואע"ג דקרבן יחיד הוא לא ליעבי סמיכה קמ"ל והכי מש' בפ' כל המנחות באות מלה (לעיל ע:): **כל חטאת שנכנס דמה לפנים.** בהיכל ולפני לפנים: **טעונה סמיכה.** ושעירי ע"ז נכנס דמן לפנים בהיכל כדאמרינן בחיטו מקומן (זבחים מז.) שעירים הנשרפים חוץ לבית ושעירים הנשרפים מחוץ למחנה כדאמרי' בת"כ (אחרי מות פ ו): **למה לי למימר שפיר.** כיון דאמר שעירי ע"ז טעונים סמיכה ממילא ידעינן דכל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה דהא כפר העלם דבר וכפר כהן משיח כתי' בהדיא סמיכה ושעיר הנעשה בפנים ליכא למימ' דאתי לרבויי בדפקרא לקמיה: **סימנא בעלמא.** לגרסא דלא תימ' לרבות שעיר נחשון: ופריך **ואימא** לרבות **שעיר הנעשה בפנים.** דהא נכנס דמה לפנים: ומשני דומיא דידיה קא מרבי דהאי קרא בשעיר נשיא קא מיירי ושעיר נשיא מכפר על עבירת מצוה ידועה שנודע לו שחטא אבל שעיר הנעשה בפנים אינו מכפר אלא טומאת מקדש וקדשיו עד שיודע לו ויביא בעולה ויורד: **קראי למה לי.** לרבות שעירי ע"ז לר"ש כיון דאמר בהרן ומיון אין מתכפרין בשעיר המשתלח בשעירי ע"ז דהיינו סמיכה גמורה אמר דהא דכתיב שתי סמיכות דרבינא. **בק"ו.** כלומר כבל המנחות (פ.) קרא לתשיעי עשירי ועשירי תשיעי ונאחד עשר עשירי אבשתן מקודשין: **איכא למפרך.** כלומר למה לי למעטיהו מקראי הא לא אתו מדינא לגיבוי סמיכה דאיכא למפרך מה לשלמים שכן טעון נסכים מה שאין כן בהנך דקא מיעטיהו בשמעתין דלעיל (ג.):

מסורת הש"ס

ג) [לעיל סב: פח.], ג) זבחים מח: לעיל נה., ג) לעיל סב:, ד) [ברש"י כת"י],

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְיָ חַטָּאת הוּא:

ויקרא ד כד

2. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

ויקרא ג ב

שינויי נוסחאות

א) גלח הכי קתני הכי. כל"ל. (ש"מ): **ב)** נפקא ליה. (ש"מ): **ג)** חיפא לגימרא ממקה. (ש"מ): **ד)** ליבור אתו בקו"ו אלטריך הלכתא ולא כו'. והכאלר ממקן. (ש"מ): **ה)** הי נינהו. ס"ל הינו. (ש"מ): **ו)** דזוגה: מתני' כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח היורש סומך ומביא נסכים ומימור. גמ' ת"ל. (רש"י כת"י ש"מ): **ז)** גלח בזקנים דגמר מעיני מעיני מפר העלם דבר של צבור וקנים. (דפו"ר וצ"ק): **ח)** והתמר ר' שמעון סמיכה. (ש"מ): **ט)** מתמע לי דממעטן. (ש"מ): **י)** ודלא. (ש"מ): **יא)** הוא דשמיע לך דלא. (ש"מ וכע"י בצ"ק): **יב)** סמיכה באהרן אלא. (ש"מ): **יג)** מסתי דקאמינא דשעיר. (ש"מ): **יד)** ליה רבי שמעון. (רש"ש): **טו)** ולא צריך למעוטינהו. (ישר וטוב): **טז)** למעוטינהו תו מקראי. (ש"מ): **יז)** שתמא לשונו רגיל דשתי סמיכות. (ש"מ): **יח)** הכא דגמירי ג'. (ש"מ וכע"י בצ"ק): **יט)** כ"ל הוי כשעיר המשתלח דלא אלטיריך. **כ)** בבעלים לא אלטיריך. (ש"מ וה"ה). ועי' יפ' וטוב: **כא)** לא אלטיריך קרא. (צ"ק): **כב)** לך הא תנן. (ש"מ): **כג)** שמעון סמיכה בעינן בבעלים. (ש"מ): **כד)** כדאמר בפרק. (ישר וטוב): **כה)** עיין יפ' וטוב: **כו)** קמ"ל קרא דשעיר. (ש"מ): **כז)** סמיכה ופר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח דכתיב בהו סמיכה בפירוש ולעולם ג' סמיכות. ומיהא כלהו נמקמקה. (ש"מ):

הגהות הב"ח

(א) נמ' שלם מלות ויהו זבחי ד"ה והתמר ר"ש סמיכה וכו' ולא כתיב ואע"ג דכהנים לא עבדו עבודת כוכבים מוכן הזקנים על השעיר הכ"ד: **(ב)** ד"ה וכמי קאמר וכו' בזקנים הכ"ד ותיבות ולא מ"ה נמקמ: **(ד)** ד"ה גירסא בעלמא קא נקטינן להו וליף להו מקראי: **(ה)** ד"ה מיגמא וכו' ופרוך ולר' שמעון וכו' לפנים ומשני לא ס"ל כל"ל והכ"ל: **(ו)** ד"ה ולרבינא וכו' לר' שמעון. נ"מ אליבה דרבינא וק"ל:

שיטה מקובצת

תוספות ד"ה גירסא. הוה סמעם זבחי שלמי צבור מהפר. כו' היכי דממעטן שעירי ע"ז. תוס' חיצוניות לעיל בפ' כל המנחות:

ואין שעירי עבודה כוכבים טעונין סמיכה באהרן אלא בזקנים. ז] וקשיא לרבי שמעון אלרבי שמעון דאמר באהרן והכא אומר בזקנים: **והאמר** (ב) ח] **סמיכה בבעלים.** ובעלים דשעירי עבודת כוכבים הייגו זקנים ולא כהנים: **והכי קאמר ליה רבי שמעון לרבי יהודה.** מפר לא מסמע בו] ליה דממעטן עבודת כוכבים דפר לגרך לגופיה ז] ולאי שעירי עבודת כוכבים טעונים סמיכה ואי שמיע לך מרבן דלא בעי סמיכה באהרן הוא יא] דמשמע דלא בעי סמיכה באהרן כיה לא בזקנים ומיעוטא דאהרן לא מהפר אתי אלא מהמי יב] כדקאמר דשעיר ממעט שעיר ואין הפר ממעט שעיר ולהכי קמתרץ בהאי עניינא דהכי קאמר ליה יד] לרבי שמעון וכו' מסוס דר' יהודה מפיק טעמיה מפר והוא מהדר ליה מהמי. ע"ל מדאלטריך סמיכה בשעיר המשתלח למעט מבעלים אלא באהרן אלמד סגי מכלל דבעלמא דהייגו שעיר עבודת כוכבים טעונה סמיכה בבעלים דהייגו (ג) בזקנים. ולא מ"ה: **ור' יהודה למה לי למעוטי.** שעירי עבודת כוכבים מקראי מפר ומן המי: **והאמר רבינא גמירי ג' סמיכות בצבור.** ותו לא יכיון דאמר במתני' חוץ מפר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח הייגו ג' סמיכות ולא קשיא דמעטינהו בבריתא מקראי: **גירסא בעלמא.** כלומר ודלא לא צריך למעוטינהו טז] קרא למעוטינהו בבריתא מקראי: **גירסא בעלמא.** כלומר ודלא לא צריך למעוטינהו טז] טפי מקראי אלא לסי הדל ומעוטינהו מסוס גירסא בעלמא שתמא יז] רגיל (ד) שתי סמיכות בצבור ותו לא וקראי אסמכתא בעלמא. ע"ל גירסא בעלמא ולאי לא צריכי קראי אלא כך קיבלה רבי יהודה מרבו בלשון זה כ"ש. ולר' שמעון אע"ג דמרבה שעירי עבודת כוכבים לסמיכה אפי' הכי ליכא אלא ג' סמיכות בצבור דהא יח] גמר ג' סמיכות בצבור לרבי שמעון הייגו בזבעלים ושעיר המשתלח אין טעון סמיכה בבעלים דבני אהרן לרבי שמעון אין מתכפרין בשעיר המשתלח אבל לר' יהודה יט] אלא בעי סמיכה בבעלים כ] אלטיריך בא] : **ורבי שמעון.** דסמיכות ליה דשעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בזקנים מנלן: **נפקא ליה מדתניא ומסך ידו.** דכתיב בשעיר נשיא: **לרבות שעיר נחשון לסמיכה.** שהרי הוא נמי שעיר נשיא. ומי קשיא לך בב] דתנן [נ"א] כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה והאי נמי דקרבן יחיד הוא ומה לי קרבן יחיד הוא ולמה לי אפי' הכי אלטיריך קרא לרבוי לסמיכה דשעה מדורות לא יליפין: **ור' שמעון אמר לרבות שעירי עבודת כוכבים.** שהיה אומר בשעיר לסמיכה: **שהיה רבי שמעון אומר וכו'.** ושעירי עבודת כוכבים נמי נכנס דמן לפנים לאפוקי שעיר נחשון דאין דמו נכנס לפנים: **למה לי.** מאחר דמרבה ליה מקרא: **סימנא בעלמא.** דכל חטאת שנכנס דמה וכו' (ה) : ולר' שמעון דאמר לרבות שעירי עבודת כוכבים אימא לרבות שעיר יום הכפורים הנעשה בפנים דהא נכנס דמו לפנים: **לא ס"ד דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירות מצוה ידועה.** לאפוקי שעיר הנעשה בפנים דמכפר על טומאת מקדש וקדשיו שיש בה ידיעה בסוף: **ולרבינא דאמר גמירי וכו'.** (1) לר' שמעון קמגמיע לן דסייגו פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים דהני איתנהו בזבעלים לאפוקי שעיר המשתלח דלא הוי סמיכה בבעלים דהא לרבי שמעון אין מתכפרין בו ולמה לי קרא לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה: **דאי מקרא.** מן הא הוה אמינא זבחי שלמי צבור דטעונים נמי סמיכה מקל וחומר כד] כתבון בפרק כל המנחות (לעיל דף סב:) ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיין ושחוטין טעונין סמיכה זבחי שלמי צבור טעונין סמיכה בהרן ולא שלמי צבור טעונין סמיכה בהרן ואיכא שלשה סמיכות בצבור לכי איצטריך הלכתא דג' סמיכות בצבור ותו לא: **לא דעיגין מי ניגנו.** אוקמן ג' סמיכות אי דזבחי שלמי צבור אי דעבודת כוכבים קמ"ל כו] אידך קרא דשעיר לרבות שעירי עבודת כוכבים דומיא דשעיר נשיא לאפוקי זבחי שלמי צבור דלא דומיא דשעיר נשיא הוא ואי כתב דשעיר ה"א סמיכת שעירי עבודת כוכבים בהרן הוא לכי איצטריך הא לימיתר דהי טעון סמיכה בהרן ולא שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בהרן אלא בזקנים. הלי דאמר ר"ש במתני' [נ"א] לף שעירי עבודת כוכבים לאו משום דקסבר שלשה סמיכות בצבור אלא קסבר שעירי עבודת כוכבים טעונין סמיכה בו] כלומר פר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח דעשה ג' סמיכות בצבור ובעבודת כוכבים דהייגו פר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים:

רש"י בת"י

הא ר"ל שמעון. לעיל: **סמיכה בבעלים בעינן.** דקתני והלא אין סמיכה אלא בבעלים והכא תניא בהרן בשעירי ע"ז והך סמיכה תניא ר' שמעון חדא משתי סמיכות של צבור: **ואי שמיע לך דלא בעי סמיכה בהרן.** אבל בזקנים בעי סמיכה: **ומיעוטא.** דידהו לא מרמלא הפר אלא מהאי דקא מיירי בסמיכה אהרן אמטיעו שעירי ע"ז כדאמרן אמי טעון סמיכה בהרן דכתי' ומסך אהרן את ידיו וגו' ואין שעירי ע"ז טעונים סמיכה בהרן אלא בזקנים: **ור' יהודה למה לי למעוטינהו.** לשעירי ע"ז: **מקראי.** כיון דא"ר יהודה אהרן ומיון מתכפרין בשעיר המשתלח אלמא סמיכה גמורה היא וכיון דאמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור ממילא ידעינן דלא בעי שעירי ע"ז סמיכה אלא בגרסא בעלמא קא נקטינן להו וליף להו מקראי: **גירסא בעלמא.** קראי אסמכתא בעלמא לאוקומי גרסא ולסימנא. ל"ג **גרסא בעלמא.** כלומר ר' יהודה לית ליה הא"מ בשתי סמיכות בצבור בעלמא קא נקטינן להו וליף להו מקראי: **מגא ליה.** דהא מהתם לא נפיק אלא מעיטא דלא בעי סמיכה בהרן בזקנים ממאי דבעי סמיכה לגמרי ממעטן להו: **ומסך ידו על ראש השעיר.** בשעיר נשיא חטוא כתיב: **לרבות שעיר נחשון לסמיכה.** להכי נקטו נחשון דהוא הקריב ראשון ולהכי אלטיריך לרבוי דסד"א שעה מדורות לא יליפי ואע"ג דקרבן יחיד הוא לא ליעבי סמיכה קמ"ל והכי מש' בפ' כל המנחות באות מלה (לעיל ע:): **כל חטאת שנכנס דמה לפנים.** בהיכל ולפני לפנים: **טעונה סמיכה.** ושעירי ע"ז נכנס דמן לפנים בהיכל כדאמרינן בחיטו מקומן (זבחים מז.) שעירים הנשרפים חוץ לבית ושעירים הנשרפים מחוץ למחנה כדאמרי' בת"כ (אחרי מות פ ו): **למה לי למימר שפיר.** כיון דאמר שעירי ע"ז טעונים סמיכה ממילא ידעינן דכל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה דהא כפר העלם דבר וכפר כהן משיח כתי' בהדיא סמיכה ושעיר הנעשה בפנים ליכא למימ' דאתי לרבויי בדפקרא לקמיה: **סימנא בעלמא.** לגרסא דלא תימ' לרבות שעיר נחשון: ופריך **ואימא** לרבות **שעיר הנעשה בפנים.** דהא נכנס דמה לפנים: ומשני דומיא דידיה קא מרבי דהאי קרא בשעיר נשיא קא מיירי ושעיר נשיא מכפר על עבירת מצוה ידועה שנודע לו שחטא אבל שעיר הנעשה בפנים אינו מכפר אלא טומאת מקדש וקדשיו עד שיודע לו ויביא בעולה ויורד: **קראי למה לי.** לרבות שעירי ע"ז לר"ש כיון דאמר בהרן ומיון אין מתכפרין בשעיר המשתלח דשעירי ע"ז דהיינו סמיכה גמורה אמר דהא דכתיב שתי סמיכות דרבינא. **בק"ו.** כלומר כבל המנחות (פ.) קרא לתשיעי עשירי ועשירי תשיעי ונאחד עשר עשירי אבשתן מקודשין: **איכא למפרך.** כלומר למה לי למעטיהו מקראי הא לא אתו מדינא לגיבוי סמיכה דאיכא למפרך מה לשלמים שכן טעון נסכים מה שאין כן בהנך דקא מיעטיהו בשמעתין דלעיל (ג.):

מסורת הש"ס

ג) [לעיל סב: פח.], ג) זבחים מח: לעיל נה., ג) לעיל סב:, ד) [ברש"י כת"י],

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְיָ חַטָּאת הוּא:

ויקרא ד כד

2. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

ויקרא ג ב

שינויי נוסחאות

א) גלח הכי קתני הכי. כל"ל. (ש"מ): **ב)** נפקא ליה. (ש"מ): **ג)** חיפא לגימרא ממקה. (ש"מ): **ד)** ליבור אתו בקו"ו אלטריך הלכתא ולא כו'. והכאלר ממקן. (ש"מ): **ה)** הי נינהו. ס"ל הינו. (ש"מ): **ו)** דזוגה: מתני' כל קרבנות היחיד טעונין סמיכה חוץ מבכור ומעשר ופסח היורש סומך ומביא נסכים ומימור. גמ' ת"ל. (רש"י כת"י ש"מ): **ז)** גלח בזקנים דגמר מעיני מעיני מפר העלם דבר של צבור וקנים. (דפו"ר וצ"ק): **ח)** והתמר ר' שמעון סמיכה. (ש"מ): **ט)** מתמע לי דממעטן. (ש"מ): **י)** ודלא. (ש"מ): **יא)** הוא דשמיע לך דלא. (ש"מ): **יב)** סמיכה באהרן אלא. (ש"מ): **יג)** מסתי דקאמינא דשעיר. (ש"מ): **יד)** ליה רבי שמעון. (רש"ש): **טו)** ולא צריך למעוטינהו. (ישר וטוב): **טז)** למעוטינהו תו מקראי. (ש"מ): **יז)** שתמא לשונו רגיל דשתי סמיכות. (ש"מ): **יח)** הכא דגמירי ג'. (ש"מ וכע"י בצ"ק): **יט)** כ"ל הוי כשעיר המשתלח דלא אלטיריך. **כ)** בבעלים לא אלטיריך. (ש"מ וה"ה). ועי' יפ' וטוב: **כא)** לא אלטיריך קרא. (צ"ק): **כב)** לך הא תנן. (ש"מ): **כג)** שמעון סמיכה בעינן בבעלים. (ש"מ): **כד)** כדאמר בפרק. (ישר וטוב): **כה)** עיין יפ' וטוב: **כו)** קמ"ל קרא דשעיר. (ש"מ): **כז)** סמיכה ופר העלם דבר של צבור ושעיר המשתלח דכתיב בהו סמיכה בפירוש ולעולם ג' סמיכות. ומיהא כלהו נמקמקה. (ש"מ):

הגהות הב"ח

(א) נמ' שלם מלות ויהו זבחי ד"ה והתמר ר"ש סמיכה וכו' ולא כתיב ואע"ג דכהנים לא עבדו עבודת כוכבים מוכן הזקנים על השעיר הכ"ד: **(ב)** ד"ה וכמי קאמר וכו' בזקנים הכ"ד ותיבות ולא מ"ה נמקמ: **(ד)** ד"ה מיגמא וכו' ופרוך ולר' שמעון וכו' לפנים ומשני לא ס"ל כל"ל והכ"ל: **(ו)** ד"ה ולרבינא וכו' לר' שמעון. נ"מ אליבה דרבינא וק"ל:

שיטה מקובצת

תוספות ד"ה גירסא. הוה סמעם זבחי שלמי צבור מהפר. כו' היכי דממעטן שעירי ע"ז. תוס' חיצוניות לעיל בפ' כל המנחות:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

רבינו גרשום

שמעון אדר' שמעון התם קאמר באהרן והכא בזקנים: **והאמר רבי שמעון סמיכה בבעלים בעינן.** וטפי עדיפא סמיכה בזקנים בשעיר עבודת כוכבים דאינהו הוו בעלים [טפ"ן מאהרן]: אלא תריץ הכי הפר דכו' **והכי קאמר ליה** ר"ש לר' יהודה. מפר (ו) לא משמע למעוטי שעיר דפר צריך לגופיה (אתא), **וודאי שעיר עבודת כוכבים בעי סמיכה, ואי שמיע לך מרבן דלא בעי סמיכה באהרן הוא דשמיע לך** דלא בעי סמיכה ביה אלא בזקנים, **ומעוטא** דאהרן **לאו מפר נפקא אלא מהתי** דקאמינא; ואית ספרי דכתיב בהו ומעוטא הוא, והיינו פירושא אי אמרת כיון דבעו סמיכה בזקנים לאו מיעוטא הוא אלא דרוייא אפילו הכי מעוטא הוא דממעט להו מאהרן; **ור' יהודה למה למעטינהו.** לשעיר עבודת כוכבים מקראי מפר ומהתי; **והאמר רבינא גמירי שתי סמיכות בצבור.** ותו לא, וכיון דקאמר במתני' חוץ מפר העלם דבר ושעיר המשתלח איינו ב' סמיכות ולא הוה צריך למעוטי בבריתא מקראי; ודאי לא היה צריך למעוטינהו תו מקראי אלא להכי הדר מעטינהו משום גירסא בעלמא. כדי שיהא לשונך רגיל ב' סמיכות בצבור ותו לא וקראי לסמיכה בעלמא; ור"ש דפשיטא ליה דשעירי עבודת כוכבים דמן נכנס לפנים: **מדתניא ומסך ידו על ראש השעיר** דכתיב בנשיא: **לרבות שעיר נחשון לסמיכה.** ואי קשיא החתן כל קרבנות יחיד טעונין סמיכה והאי נמי קרבן יחיד, אפילו הכי איצטריך קרא לרבות שעיר נחשון לסמיכה דשעה מדורות לא ליפין: **ור' שמעון אומר לרבות שעירי עבודת כוכבים לסמיכה שהיה רבי שמעון אומר** וכו'. ושעירי עבודת כוכבים דמן נכנס לפנים: **לסימנא בעלמא** ג) שכל **לא דעיגין מי ניגנו.** אוקמן ג' סמיכות אי דזבחי שלמי צבור אי דעבודת כוכבים קמ"ל **חטאת:** **ואימא** לרבות שעיר יום הכפורים הנעשה בפנים דומיא דשעיר נשיא דמכפר על עבירת מצוה ידועה, אבל שעיר הנעשה בפנים לא מכפר אלא על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף: **ולרבינא דאמר גמירי.** בין לר' יהודה בין לר"ש ... לר' יהודה למה ליה למעוטינהו מקראי ולר' שמעון למה ליה לרבוייהו מקראי הא גמירי ב' סמיכות ותו לא: **איצטריך הלכתא ואצטריך קרא דאי מקרא הוה אמינא זבחי שלמי צבור** טעונין סמיכה מק"ו. כדאמר בפ' כל המנחות ומה זבחי שלמי יחיד שאין טעונין תנופה חיים וטעונין סמיכה כו' להכי איצטריך הלכתא למעוטינהו: אית דמפרשי גרסא בעלמא הוא דקא גמיר ולאו הלכתא גמירי ליה האי דקאמר ר"ש במתני' אף שעירי ע"ז לאו משום דקסבר דג' סמיכות בצבור אלא

ג) ל"ל שכל חטאת שנכנס דמה לפנים טעונה סמיכה. (גליון): ד) ל"ל קראי למ"ל לר' יהודה. (גליון):

קראי למה לי. פי' בקונטרס דתלת קרבנו כתיבי בשלמים בויקרא ואם מן הלאן קרבנו אם כבש הוא מקריב קרבנו וסמך ידו על ראש קרבנו וכתיב משמע לאקרבנו דעז קאי והתם לא כתיבי אלא תרי ואם עז קרבנו והקריב ממנו קרבנו וסמך ידו על ראשו חשיב כמו קרבנו: **תחלת הקדש מסוף הקדש.** תמורה מסמיכה ונמיר בפרק בית שמאי (דף לא.) חשיב לתמורה סוף הקדש אבל הכא לגבי סמיכה חשיב תחלת הקדש ואית ספרים דגרסי הכא איפכא ובפ' והמבדל (ב"מ כז.) נמי קרי תמורה סוף הקדש לגבי חילול: **קרבנו ולא קרבן עובד כוכבים.** הא דדרשינן בפרק כל הממנחות בחות מלה (לעיל סא.): בני ישראל סומכין ואין העובדי כוכבים סומכין פירשתי שם [ט]: **לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה לית ליה.** פי' בקונ' [י] אחד סומך על ידי כולן וברש תמורה (דף ב.) פירש בקונ' דלא סמכי כלל ויש ספרים שכתוב שם מ"ט דלא מייחד קרבן לידיהו משמע כפירושו אבל קרבן דלקמן [כ] אמרי קרבנו לרבות כל בעלי קרבן סמיכה איכול ומה תנופה שנתרבתה בשחוטין מתמעטה [יא] בתמוכרין סמיכה שלא נתרבתה בשחוטין אין דין שתתמעט [יב] בתמוכרין משמע דאי לאו קרא הוה אמינא דהוי כתנופה דאחד מניף על ידי כולן וכאן נמי אחד סומך על ידי כולן: **מיבעי ליה לרבות את האשה.** תימה דבפרק אין מעמידין (ע"ז כז.) אמעיטן ליה לר' יהודה גבי המול יומו דבריה תורה כלשון בני אדם וסמך במקום [יד] שהפסוק מוכיח לא אמרינן [טו] **לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בלשון זכר.** בכמה מקומות בעי קרא למעט אשה כגון בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות [טז] וכן (סוטה דף כב.): בגיבתו ולא בגיבתה אע"פ שכל הענין [יז] אינו מדבר כולו אלא בלשון זכר משום דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשים שבתורה (קדושין דף לה.) אלא הכא היינו טעמא דמפרש בריש תמורה (דף ב:) מהו דתימא הני מילי עונש דשוה בין ביחיד בין בציבור אבל הכא כיון דעונש שאינו שוה בכל הוא דתנן אין הציבור והשותפין עושין תמורה אשה נמי כי עברה לא תילקי קמ"ל וא"ת ולמה ליה למימר שכל הענין כולו הוה ליה למימר לפי שיש לנו ללמוד תחלת הקדש מסוף הקדש

[א] קרבנו. [ב] דתלת קרבנו כתיבי בענייניה דשלמים (ויקרא ז) שלשה מיניהו דרשים להו התם לדרשא אחרינא ושלשה דרשים הכא: **ולא הכהנים.** טעון סמיכה: וכו': **איכא למיפרך.** דלא הוו ליה לר' יהודה לאפוקי לא מיעט רחמנא מקרבנו לא מצית ליפרך משלמים מה לשלמים בדין הוא דטעונים סמיכה שכן טעונין תנופה חזה ושוק תאמר בחלו דאין טעונין תנופה ומה לי קראי: [ג] ודאי לא לריכי קראי אלא אחמכתא בעלמא אלא עיקר קראי למה לי אוחיל ואסמכתא מינהו [ד]: **ולא קרבן חבירו.** שאין אדם סומך על קרבן חבירו: **ולא על קרבן עובד כוכבים.** [ה] דסמיכה בבעלים בעינן: **לי בעלי קרבן.** מי שיש לו חלק בקרבן סומך (ג) עליו: [ו] **ורבי חנניה אמר ליה איפכא.** כלומר [יא] דאמרי יורש סומך ויורש ממר כי היכי דלא תקשה ליה מתניתין: **אמר ליה לא לריכים.** דמתניתא דתני אינו סומך ואינו ממר רבי יהודה היא: **ויליף מחלת הקדש.** דהייט תמורה שמקדישה תחילה מסוף הקדש מסמיכה שהוא סומך בשעת שחיטה דתקף לסמיכה שאחיטה: **יורש אינו סומך.** כדאמר קרבנו ולא קרבן אביו: **עובד כוכבים וחבירו מחד קרא נפקא.** דזה וזה אינו אלא: [יב] שלך ותרוייהו מהאי טעמא הוא דסמיכה בבעלי בעינן: **אינו מדבר אלא בלשון זכר.** לא יחלופנו ולא ימיר בלשון זכר הוא: **מה פופינו.** כלומר איאך נרבה את האשה: **אלמוד לומר המר ימיר.** לרבות את האשה: **ורבנן.** נפקי לאשה מואם: **גמ' אחיא סמיכה.** לכל קרבן אמסמיכה דזקני עדה דפר העלם דבר של צבור דמה להלן סומכת לא דאמרינן (מנחות דף ח.) אתן [במדבר יח] בדומין לך: **מעולה רחייה.** דאתם כתיב [שמות כג] ירחה ירחה ואמרינן (חגיגה ד:) פרט לסומכת:

רש"י כת"י

ולא קרבן חבירו. שאין סמיכה בשלים: **לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה.** שאם התנדבו חמשה קרבן אחד כולם סומכין עליו ולא אחד ע"י כולן: **איפכא.** אהפכה: ס"ג **מאני' מני ר' יהודה היא: אחלא הקדש.** תמורה דהשתא דאמיתר הוא אחמיל לאקדישה: **מסוף הקדש.** סמיכה דמיד הוא שחטו לאחר סמיכה: **ליה דקסבר אחד סומך על ידי כולם: גוי וחבורו אחד קרא נפקי.** דמשמע קרבנו ולא הבלים בין שלומו של גוי בין שלומו של ישראל: **שכל עניו.** של פרשת תמורות: **מה פופינו.** פי' מנין שסופנו לרבות את האשה: **מתני' סמיכה שייני מלוה.** לאיתה מעבכת כפרה: **במקום שסומכין שוחטין.** לאותו מקום [עלמו שוחטין] ולא יחזוה: **גמ' מוקני עדה.** סומין לא כדאמרי' בסנהדרין (לד:) מקיש ריבים לנגעים ועוד תניא (שם לו:) כשם שב"ד מעוקין בלבד כך ב"ד מעוקה מכל מוס דכתי' (שה"ש ד) כולך יפה רעיתי ומוס אין בך: **מעולה רחיה.** דבעינ' סמיכה מה התם סומין לא דלאמרינן ירחה ירחה אף סמיכה סומין לא:

[ג] דלא לגבי אמאי אלא אמר ליה מאי דאמרת אמר ליה אמר ר' חנניה איפכא:

הגהות הב"ח

(א) גמרא אל"ל לא צריכא מתניתין מני: (ב) רש"י ד"ה איכא ומה לי אמר לי קראי ומשני ולאו בל"ל והל"ל: (ג) ד"ה כל בעלי וכו' עליו הס"ד ואח"כ מ"ה אמר ליה ר' חנניה איפכא:

רבינו גרשום

קראי למה לי. דתלתא קרבנו כתיבי: **לרבות כל בעלי קרבן.** כל שיש לזה חלק לסמיכה: **א"ל איפכא.** כלומר אהפך כדי שלא תקשי ל"ל המשנה: **א"ל.** רבא לא צריכא דמתני' ר' יהודה היא: **יליף מחלת הקדש.** כשממיר היינו כמקדישו תחילה: **מסוף הקדש.** סמיכה, דסמיכה בשעת שחיטה היא שעה שמבערו מן העולם: **יורש אינו סומך.** דדקאמרת קרבנו ולא של אביו: **גוי וחבורו מחד קרא נפקי.** דזה וזה אינו שלו: **אינו מדבר אלא בלשון זכר.** דכתיב ולא יחליפנו ולא כתיב ולא יחליפנו: **אתיא סמיכה** סמיכה מזקני העדה. והם מנוקים מכל מום:

שיטה מקובצת

בני ישראל. עיין תוס' לעיל דף ס"א ע"ב (ד"ה מצינו): **תוספות ד"ה לרבות.** ויש בפרס שכתוב שם מ"ט וכו' וז"ל הרא"ש ז"ל ריש עדיכן פר' כ"ש ז"ל אלא מ' סומך ע"י טלם. והקשה הר' אלחנן בדפ"ק בתמורה (ב.) איתא נמי לקן סוגיא ופלמר התם דר' יהודה לרבות כל בעלי מומרין לסמיכה לית ליה מ"ש דלא מייחד קרבן לדיהיה אלמא משמע דאין שום מ' מהם סומך לפי שאינו מיוחד לא' לנמו וכרי כמומר לקבן שאל אחר. וי"ל דס"ל דאיכ לית ליה לרבות שיסמכו כלם לפי שאינו מיוחד לכל אחד ואחד הלכך מ' סומך לכלם. ע"כ: **ד"ה לפי.** בבכמה מקומות בעי קרא לטעם אשה. תוס' ב"ק דף טו ע"א (ד"ה השתא): **שם.** ובתו בזה י"ל בראבמ"ר בהקומץ רבה. עיין בגר' ברש תמורה (ב: ע"א בש"ס שם): **שם.** וי"ל דדוקא נבי שליח ויורש. עיין רש עדכין בגליון (ש"ס שם): **ד"ה הבל.** ותיבה הא תנא ליה ראשא. עיין רש תמורה בגליון:

קראי למה לי קרבנו ולא קרבן חבירו קרבנו [א] ולא קרבן עובד כוכבים קרבנו לרבות [ב] כל בעלי קרבן לסמיכה: היורש סומך: תני רב חנניה קמיה דרבא יורש אינו סומך יורש אינו ממר והא [א] אנן תנן היורש סומך ומביא [ב] את נסכיו וממר אמר ליה [ג] איפכא א"ל [ד] לא [ה] מתניתין מני רבי יהודה היא דתניא [ו] יורש סומך יורש ממר רבי יהודה אומר יורש אינו סומך יורש אינו ממר מאי טעמא דר' יהודה קרבנו ולא קרבן אביו ויליף תחלת הקדש מסוף הקדש מה סוף הקדש יורש אינו סומך אף תחילת הקדש יורש אינו ממר ורבנן [1] המר ימיר לרבות את היורש ויליף סוף הקדש מתחילת הקדש מה תחלת הקדש יורש ממר אף סוף הקדש יורש סומך ורבנן האי קרבנו מאי עבדי ליה קרבנו ולא קרבן עובד כוכבים קרבנו ולא קרבן חבירו קרבנו לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה לית ליה ואי נמי אית ליה עובד כוכבים וחבירו מחד קרא נפקא אייתרו ליה תרי קראי חד קרבנו ולא קרבן אביו ואידך לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה ורבי יהודה האי המר ימיר מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות את האשה דתניא [2] את האשה תלמוד לומר המר ימיר ורבנן דרשי מואם ור' יהודה ואם לא דריש: **מתני'** [ג] הכל סומכין [ד] חוץ מחרש שוטה וקטן וסומא ועובד כוכבים והעבד והשליח והאשה [ה] וסמיכה שירי מצוה [ו] על הראש בב' ידים [ז] ובמקום שסומכין שוחטין [ח] ותכף לסמיכה שחיטה: **גמ'** [ט] בשלמא חרש שוטה וקטן דלאו בני דעה נינהו עובד כוכבים נמי [1] בני ישראל סומכין [י] ואין עובדי כוכבים סומכין אלא סומא מאי טעמא לא רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר אתיא סמיכה סמיכה מזקני [יא] עדה וחד אמר אתיא סמיכה סמיכה מעולת ראייה [יב] ולמאן דאמר מעולת ראייה מ"ט לא אליף מן זקני [יג] עדה דנין

כדי היכי דאיכא דאמרת אינה ממירה ועוד קשה דיליף סוף הקדש כגון שחיטה מתחילת הקדש כגון סמיכה ונבעי שחיטה בבעלים ומיהו בזה י"ל דלאמר בהקומץ רבה (לעיל יט.) דגלי רחמנא בפרו של אהרן ושחט את פר החטאת אשר לו מכלל דבעלמא לא בעינן בעלים ועוד קשה הא דתנן בריש תמורה (דף ז:) אלין כהנים ממיירין בנכור משום דכתיב הוא ותמורתו יהיה קדש היכן קדושה אלה בבית בעלים אף תמורה בבית בעלים תיפוק ליה דילפינן תחילת הקדש מסוף הקדש מסמיכה [טו] דבעלים ועוד קשה דבעי התם בתמורה (דף ב:) עובד כוכבים מהו שימיר ניף מסמיכה דאין עובד כוכבים סומך ויש לומר דדווקא גבי [יז] יורק גמרי מהדדי דאי חשיב קרבנו לגבי האי חשיב נמי לגבי האי אבל בעלמא לא אף אי לא אבל אם לא דריש. הא דבעלמא דריש ר' יהודה וי"ו פירשתי בסוף התכלת (לעיל נא: ד"ה וי"ו): **הכל סומכין.** בריש עדכין (דף ב.) אמרי הכל לאתויי יורש ותימה הא תנא ליה ריש"ל וכמו כן קשה מהכל ממיירין דאמרי' התם בריש תמורה (דף ב.) דהכל לאתויי יורש ודלא כרבי יהודה וממתני' דלעיל שמעינן לה דאוקימנא דלא כר' יהודה וי"ל דאורחיה דתנא הכי כיון דלא מייתר ליה בצא בכך רגיל לשנות תיבה אחת אגב אורחיה אע"ג דתני לה בהדיא בשאר דוכתי דלאשכחן בכתובות בפ' ערבה (דף מח: ושם) דתנן לעולה היא בריש האם כו' מפרש בגמ' מאי לעולה לאפוקי ממשנה ראשונה אע"ג דמשנה ראשונה ואחרונה תנן בפרק אע"פ (שם מ.) וכן בריש יבמות (דף ג.) תנן פוטרות משום דאי תנא אוסרת ה"א אוסרת ליבם אבל מיאבן חלצה אע"ג דהא מילתא שמעינן מכמה מתני' דאפי' חלצה לא בעי דקתני (שם דף ב.) כל היכולה לנתן ולא מיאבה לרתה חולצת ולא מתיבמת אלמא דאינך אפי' חלצה לא בעו עוד תנן (שם דף יג.): חלצו בית הלל מכשירין ואי בעיא חלצה אפי' מדרבנן היו פוסלין דלאשכחן בריש המולן (שם לו:) גבי מת בתוך שלשים ועמדה ונתקדשה דאם אשה כהן אינה חולצת שלא תיפסל לו ובריש ברכות (דף ב. ושם) נמי אמרינן מילתא אגב אורחיה קמ"ל הערבית שמשו אוכל בתרומה אע"פ שהיא משנה במסכת נגעים (פי"ל פ"ג) [יח] **רב חסדא** [יח] ורבי יצחק בר אבדימי. כאן ולקמן בפרק שני הלחם (דף לח.) משמע שהיה חברו של רב חסדא והוא היה רבו

ג' לו ב' על קרבן אחד, קרינא אבל חד וחד קרבנו וסולן סומכין בו (תמורה שם). **לית ליה.** דס"ל אחד סומך לסולן ולא הוה כסומך על קרבן חבירו הוא"ל (ערבין שם) דודאי איכו טעון סמיכה כיון דלא מייחד קרבן לידיהו לגומר כיון דלא הוי אלנו לכל אחד ואחד וכי כתיב קרא לקרבנו ולא קרבן אביו (תמורה שם). **עובד כוכבים וחבירו.** לאין ישראל סומך על קרבן עבו"ס, ולא על קרבן ישראל חבירו. מאחד קרא נפקי. דהני לאו קרבנו נינהו, אבל אביו אילטריך קרא דסד"א קרבנו קרינא ביה הואיל ויורש הוא אלא בין של ישראל בין של עכו"ס, דלמעוטי עכו"ס עלמנו אלא יסמוך לא צריך דאמרינן במנחות ובתורת הכהנים בני ישראל וסמך, בני ישראל סומכין ואין העבו"ס סומכין (תמורה שם). **אלא בלשון זכר.** דכתיב לא יחליפנו לשון זכר ולא כתיב לא תחליפנו דהוי לשון נקבה (שם ב:). **מה סופינו.** ממה סופינו לרבות את האשה שאם הסמיכה בקרבנה יהא סומכי (ערבין שם) כלומר מהיכן נלמוד שסופינו לרבות את האשה (תמורה שם). **ת"ל המר ימיר.** מדסמיה קרא תרי זימני (שם). **הכל סומכין.** לאתויי יורש, והא דלאי לכתתלה קאמר דמעלה רמיא עליה אי כתיבה (חולין ב:). **ותכף לסמיכה שחיטה.** כדכתיב ושמך ושחט (ויצא ב:).

מוסף רש"י

יורש. אלמה שהפרים אביו קרבן ולא הספיק להקריבו עד שמת (ערכין ב). **סומך.** על קרבן אביו שהפריבו אביו בחייו ולא הספיק להקריבו עד שמת (תמורה ב.). יורש מימר. שהמיר בקרבן שהפרים אביו בחייו שתמורתו תמורה (שם). מאי טעמא דר' יהודה. דאתמר יורש ממיר (שם). קרבנו. גבי סמיכה כתיב תלמה קרבנו גבי שלמים בויקרא ודכש ר' יהודה למד מייחד קרבנו ולא קרבן אביו. תחלת הקדש. תמורה שהיא תחלת הקדישה של בהמה זו. סוף הקדש. סמיכה שהוא סוף לשחיטה (ערכין שם) ולא קשיא והא קרי לתמורה סוף הקדש בגמרא מיר (דף לא.). משום דלא פייריי התם בסמיכה כלל והיינו לה תמורה סוף הקדש לגבי קרבן שהמירו בו לאותו קרבן הוי לאשון ומילופיו הוי שני, אבל הכא דקא משמעינן בסמיכה הוא לה תמורה תחלת הקדש לגבי סמיכה שהיא לנסוף שתכף לסמיכה שחיטה (תמורה שם). **לרבות כל בעלי קרבן לסמיכה.** דמשה שהביאו קרבן אחד בשותפות כולן ליכיכן לסמוך עליו ואין אחד סומך עליו (ערכין שם) שאם שתתפו

שינויי נוסחאות

א) והא תנן. (ש"מ כ"י): ב) ומביא נסכים וממיר. (ישר וטוב): ג) ליה איפכא. (ש"מ): ד) מתניתין מני ר' יהודה היא. כן נמצא בקצת ס"ת וכן הא נוסחא הרגמ"ה ל"ב. ובקצת ס"י מצאתי מתניתא מני. (ש"מ כ"י). וכ"מ המ' מתניתין ר' יהודה. ומיהת מני נמתקה: ה) מזקני העדה. (ש"מ): ו) דתנאן דיליף מעולת. (ש"מ): ז) העדה. (ש"מ): ח) קרבנו דשאה קרבנו. (ש"מ ומ"ה): ט) דסמיכה דבעלים בעינן: כ"ד ד"ה לרבות כל בעלי קרבן כל מי שיש לו. (ש"מ כ"י). ועיין תוס' לעיל פא: ד"ה מלאנו. וכ"מ סנה' עובד כוכבים: הס"ד ומה"ד לרבות כל בעלי קרבן דסמיכה בבעלים בעינן וכל מי שיש לו: י) אמר ליה רב חנניה איפכא. (ש"מ): יא) ואתיי יורש. (צ"ק): יב) אינו שלו. (ש"מ): יג) בחבורין. (צ"ק): יד) במקום שאין הפסוק. (ישר וטוב): טו) שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בלשון זכר. כל"ל. (ישר וטוב): טז) תיבת דבעלים במקום. (ישר וטוב): יז) גבי שליח ציבור. (דפו"ר וש"מ): יח) ורב יצחק. (ישר וטוב):

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות